

СТАНОВИЩЕ

от **Милен Замфиров Замфиров**, доцент, дпн, СУ „Св. Климент Охридски“

(н.ст., име, презиме, фамилия – акад. дл. в научна организация)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.1. Педагогика

докторска програма „Специална педагогика“

Автор: Гургана Димитрова Колчакова

Тема: Приобщаваща образователна среда за ученици със специални образователни потребности.

Научен ръководител: проф. д.п.н. Дора Стоилова Левтерова

(акад. дл., н. ст., име, презиме, фамилия – научна организация)

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-600 от 05.02. 2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *Приобщаваща образователна среда за ученици със специални образователни потребности* за придобиване на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 1. Педагогически науки,

професионално направление 1.1. Педагогика,

докторска програма Специална педагогика

Автор на дисертационния труд е Гургана Димитрова Колчакова – докторантка в задочна форма на обучение към катедра Педагогика и управление на образованието с научен ръководител проф. д.п.н. Дора Стоилова Левтерова от ВУЗ Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Представеният от Гургана Димитрова Колчакова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Г. Колчакова от 2016 г. до 2020 г. е докторант по Специална педагогика към ПУ „ Паисий Хилендарски. През същия период е и директор на РЦПППО- Пазарджик.

От 1997 г. до 2006 г. е директор на ПУИ ”Ив. Вазов”- гр. Пазарджик. Работила е и като логопед и възпитател.

2. Актуалност на тематиката

Темата за приобщаващото образование е не просто актуална, а се оказва на предния фронт на изследвания в педагогическото направление в България.

Почти няма изследване, което да не засяга тази тематика. Това е добра основа за едно добро дисертационно изследване.

Г. Колчакова познава отлично проблематиката, тъй като професионалният и път е неразривно свързан с обучението, възпитанието и накрая с процеса на интегриране на децата и учениците със СОП.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаването на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

В първа глава „Теоретичен анализ на приобщаващата образователна среда в общообразователното училище“, докторантката прави анализ на образователната среда като система от влияния, условия и възможности за развитието на детската личност и като фактор за качествено обучение, резултатите, процесите и структурите на качествено приобщаващо образование в училищна възраст, представени в екосистемен модел, организиран в пет измерения. Анализира приобщаващата образователна среда, нейната определеност и нормативна осигуреност в международни и държавни документи, както и определя моделите на приобщаваща образователна среда в България.

Във втора глава, озаглавена „Ученици със СОП с допълнителна подкрепа за личностно развитие в условията на ПО“ Г. Колчакова разглежда групите СОП, основните характеристики на различните видове увреждания, нарушения и/или затруднения, особеностите на учене и социализация при учениците с проблеми в развитието, начините на организиране на обучението на учениците през различните времеви периоди / *обучение в специално училище, интегрирано, приобщаващо обучение*/, в резултат на съществуващите към момента модели на отношение към уврежданията / *медицински, социален*/. Обобщава различни международни законодателни политики по прилагане на приобщаващото образование.

Глава трета съдържа дизайна на изследването - обект и предмет на изследването, цел на изследването, задачи, хипотези, методи на изследване, участници в изследването и етапи на цялостния изследователски процес.

Четвърта глава представлява анализ на резултатите.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите са четири на брой, всички са доклади, изнесени на конференции.

Отразяват същността на дисертацията и адекватно отговарят на експерименталното проучване, проведено от Г. Колчакова.

11. Критични забележки и препоръки

- Изказани са пет хипотези и една нулева. Принципно, към всяка хипотеза трябва да има и една нулева такава. Не става ясно нулевата, която е отделена, към коя хипотеза се отнася, ако се отнася към такава.
- В какво се състои адаптацията на екосистемния модел – коя част е авторска, коя е на първоизточника? Повечето от включените в модела елементи не са „структури“, както това е обявено: напр.
„Подкрепящи структури в общността“, според модела, са: „плавни преходи“, „подходящи обучения на работното място“, ...
„Подкрепящи структури в училището“, според модела, са: „чувствителност към различието“, ...
„Подкрепящи структури на регионално и национално ниво“, според модела, са: „изследвания в областта на ПО“, „подходи, основани на правата“, ...
- Има неясни термини - „Децата с нарушено поведение“ стр. 159, „Разделното образование“ – стр. 5. Какво означават те?
- Цитираните източници са оскъдни – 70 на брой, като само седем са на английски език. Всички останали –на български (повечето) и руски.
- На стр. 157 е написано: „Място на провеждане на проучването: училища в областите Пазарджик, Плевен, Шумен, Ловеч, в които се обучават ученици със СОП.“ Кои точно училища са това?

7. Автореферат

Авторефератът отговаря на общите изисквания. Той съдържа основните части от дисертационното съдържание. Струва ми се, че обемът на авторефератът е излишно голям, като е можело да бъде съкратен до максимум 40 стр.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам резултатите от изследванията да се обобщят и публикуват в различни чуждестранни специализирани списания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Факултета по Педагогика, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Гергана колчакова притежава теоретични знания и професионални умения по научна специалност Педагогика като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване в рецензирания дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’ на Гергана Колчакова в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.2. Педагогика, докторска програма по Специална педагогика.

1

1.03. 2020 г.

Изготвил становището: доц. дпн Милен Замфиров